

Koristna izmenjava izkušenj

(stran 6)

*Želimo vam vesel Božič
in srečno novo leto 2014!*

ŠTUDIJSKI OBISK V NEMČIJI – PROJEKT PROZDRAV

Sitzungstitel	Uhrzeit	Sitzungsraum
		5.002
		1.003
Slowenische Delegation	9:30	1.006
		1.202
		1.203
		1.209
		3.002
		5.005

Freitag, 6. Dezember 2013

Zakaj mladi strokovnjaki odhajajo v tujino?

BREZ KADRA NI RAZVOJA

Iz domala vseh slovenskih regij, še zlasti pa iz tistih, ki so ob meji z Italijo in Avstrijo, prihajajo v zadnjem času

alarmantne vesti, da mladi izobraženi strokovnjaki zapuščajo Slovenijo in se zaposlujejo v tujini. Žal mladi izobraženi strokovnjaki Slovenije ne zapuščajo zato, ker bi imeli v Sloveniji preveč strokovnjakov, temveč zato, ker je pri nas za strokovnjake premalo delovnih mest. Povedano drugače: naše gospodarstvo zaradi tehnološkega zaostajanja potrebuje vse manj, namesto vse več visoko izobraženih kadrov. Ker je kriza zajela tudi javni sektor, kjer novega zaposlovanja skoraj ni več, visoko izobraženi mladi ljudje po končanem izobraževanju zares zelo težko najdejo zaposlitev.

Osrednje vprašanje je, zakaj je v Sloveniji vse manj delovnih mest za visoko izobražene strokovnjake in kaj je mogoče storiti, da bi se to spremenilo.

Začetek te zgodbe sega v devetdeseta leta prejšnjega stoletja, ko se je slovensko gospodarstvo znašlo v velikih težavah zaradi razpada nekdanjega enotnega jugoslovanskega tržišča. Številna slovenska podjetja, zlasti industrijska, so tako rekoč čez noč izgubila tržišča, za katera so proizvajala, zato so se morala preusmeriti in prestrukturirati. Na srečo je slovensko gospodarstvo že takrat veliko izvažalo tudi na konvertibilne trge najbolj razvitih zahodnih držav, sicer bi bila gospodarska kriza na začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja še hujša.

Na tedanjo krizo so podjetja, zlasti velika in srednje velika, odreagirala z zniževanjem vseh mogočih stroškov. V številnih podjetjih so se žal najprej lotili ukinitja lastnih razvojno-raziskovalnih oddelkov, izobraževalnih centrov, dodatnega izobraževanja in usposabljanja zaposlenih, nagrajevanja inovacij, financiranja raziskav, notranjega informiranja in podobnih dejavnosti, ki na kratki rok dajejo bolj skromne rezultate, na dolgi rok pa neprecenljive, saj so dejansko ravno tovrstne dejavnosti resnično gonilo razvoja. Z ukinitjem teh dejavnosti je menedžment lahko na hitro prikazal opazno znižanje stro-

škov, medtem ko podjetja posledic njihove ukinitve niso občutila takoj. Žal so takrat, kot že velikokrat prej v zgodovini tega naroda, tisti, ki so sejali lažne obljube in na ta račun dobro živeli, preglasili tiste, ki so opozarjali na zablode in njihove škodljive posledice. Med tistimi, ki so v tem tranzicijskem obdobju ves čas stali na trdih tleh in glasno opozarjali na slabosti politike, ki za hipne rezultate žrtvuje bodočnost, je bil tudi Sindikat obrti in podjetništva Slovenije. Skupaj z njim so v tem pogledu v času tranzicije veliko modrosti in poslovnega razmišljanja na daljši rok pokazali tudi slovenski obrtniki in podjetniki. Medtem, ko so v velikih podjetjih ukinjali svoje izobraževalne centre, so socialni partnerji na področju obrti in podjetništva naprej ohranjali in financirali svoje sklade za izobraževanje delavcev pri samostojnih podjetnikih, ki so skrbeli za izobraževanje in usposabljanje delavcev v obrti. Zgodilo se je tisto, kar mnogi zaradi ideološke zaslepljenosti po zatonu socializma niso pričakovali: medtem ko so velika »socialistična« podjetja ukinjala svoje izobraževalne centre so jih zasebni obrtniki in podjetniki ohranili in z lastnimi sredstvi razvijali naprej. Mimogrede, po dobrem desetletju in pol tranzicije, so tudi v obrtniških krogih zaradi slabih zgledov v državi za kratek čas prevladali tisti, ki so za dosego svojih hipnih »uspehov« in interesov za kratek čas spodkopali dolgoročno razvojno naravnane rešitve na področju izobraževanja in usposabljanja delavcev in obrtnikov, vendar je v obrtniško-podjetniških krogih kar hitro zopet prevladala zdrava pamet, ki je slovenskemu kmetu, obrtniku in malemu podjetniku ter pri njem zaposlenemu delavcu ni manjkalo nikoli. Socialni partnerji na področju obrti in podjetništva, ki so tri desetletja in pol s skupnimi močmi in denarjem zgledno skrbeli za izobraževanje, strokovni napredek, usposabljanje in inovativnost svojih delavcev, so sklenili novo kolektivno pogod-

bo, ki ponovno omogoča ustanavljanje skladov za izobraževanje in usposabljanje vseh zaposlenih v obrti in podjetništvu, tam kjer za to obstaja interes. Nova kolektivna pogodba pa hkrati odpravlja pomanjkljivosti prejšnje na področju izobraževanja. V preteklosti je bila največja slabost, da skladi za izobraževanje delavcev v obrti in podjetništvu niso smeli izobraževati lastnikov, četudi so delali v obratovalnicah. To napako nova kolektivna pogodba za obrt in podjetništvo popravlja, saj bodo skladi tam, kjer se bodo za njih odločili, skrbeli za usposabljanje in izobraževanje vseh v obrti in podjetništvu, od lastnikov do delavcev.

Ker v obrti in podjetništvu niso opustili skrbi za dodatno izobraževanje, usposabljanje, inovativnost in razvojno dejavnost, je danes tehnološka raven razvitosti številnih zasebnih obratovalnic na mnogo višji ravni, kot v velikih podjetjih, ki so bila včasih paradni konji našega gospodarstva. Na nedavnem posvetu ZSSS o vlogi sindikatov pri izobraževanju in usposabljanju delavcev so strokovnjaki postregli s podatkom, ki je osupljiv. Številna velika podjetja zadnja leta zaposlujejo skoraj samo še delavce brez poklicne ali s poklicno izobrazbo, medtem ko delovnih mest za visoko in univerzitetno izobražene strokovnjake skoraj nimajo več. Če bi slepo sledili paroli, naj šole izobražujejo kadre, ki jih potrebuje gospodarstvo, potem bi lahko mnogo višjih in visokih šol ter fakultet kar zaprli, kar bi bila prava katastrofa. Razmere so torej alarmantne: če velika in srednja podjetja, ki bi morala biti nosilec tehnološkega napredka, ne bodo več vlagala v nove tehnologije, nove programe in nasploh v razvoj, bo šel razvoj slovenskega gospodarstva po rakovi poti, torej nazaj namesto naprej. Zato, da bi prišli do novih programov in da bi lahko vlagali v nove tehnologije, pa gospodarstvo potrebuje visoko izobražene in ustvarjalne strokovnjake. Zato morajo podjetja odpirati delovna mesta za mlade strokovnjake, ki danes odhajajo v tujino. Brez znanje in kadrov, ki ga imajo, razvoja ne bo.

Tomaz Kšela

delavec
v obrti in podjetništvu

Št. 12, december 2013

Glasilo za delavce v obrti in podjetništvu zagotavljajo SOPS in skladi za izobraževanje delavcev pri s.p.

Ureja uredniški odbor: Gregor Cerar, Bojan Hribar, Tomaž Kšela, Martin Muršič, Jasna Rode Nikolčič in Boris Rugelj.
Glavni in odgovorni urednik: Bojan Hribar.
Glasilo izdaja SOPS.

Naslov uredništva:
Dalmatinova 4, p.p. 97, 1001 Ljubljana,
telefon: 01/434 12 69 in 434 12 71,
telefaks: 01/434 13 11,
E-mail: delavecvobrti@siol.net

Kontaktne ure uredništva:
vsak delovnik, od 9. do 11. ure.
Rokopisov in nenaročenih fotografij ne vračamo.

Iz vsebine:

Prihodnja številka izide 15. januarja 2013

Revščina, socialna izključenost in brezposelnost v EU	4
Koristna izmenjava izkušenj	6
Državni zbor končno spremenil socialno zakonodajo	7
Študijski obisk v Nemčiji - projekt ProZDRAV	8
Znanje je podcenjeno	10
Mladi in sindikati proti »novodobnemu suženjstvu«	12
Spremembe Zakona o delovnem času in obveznih počitkih voznikov	14
Sindikalna lista	16

Revščina, socialna izključenost in brezposelnost v EU

EVROPSKI MINIMALNI DOHODEK

Evropski ekonomski in socialni odbor (EESO) je na plenarnem zasedanju 10. decembra 2013 sprejel mnenje z naslovom »Evropski minimalni dohodek in kazalniki revščine«, v katerem poudarja, da je treba v Evropski uniji nemudoma zagotoviti ustrezen minimalni dohodek, in sicer s sprejetjem okvirne direktive, s katero bi se učinkovito spopadli z revščino, tako da bi olajšali vključevanje na trg dela. Po mnenju EESO bi vzpostavitev evropskega minimalnega dohodka v tako kritičnem trenutku prispevala h gospodarski, socialni in teritorialni koheziji, zaščiti temeljnih človekovih pravic, vzpostavitvi ravnotežja med gospodarskimi in socialnimi cilji ter k pravični porazdelitvi virov in dohodka.

EESO poziva Evropsko komisijo, naj preuči možnosti financiranja evropskega minimalnega dohodka ter se pri tem osredotoči predvsem na možnost oblikovanja ustreznega evropskega sklada. Ob tem pa opozarja, da je treba sprejeti dodatne ukrepe, s katerimi bi zagotovili dejansko uresničitev ciljev strategije Evropa 2020 glede zaposlovanja, revščine in socialne izključenosti.

EESO poziva tudi k oceni socialnih učinkov ukrepov iz nacionalnih programov reform in nacionalnih socialnih poročil ter iz svežnjev ukrepov za finančno konsolidacijo, da ne bodo še povečali revščine in socialne izključenosti ter priporoča Komisiji, naj za posamezne države po potrebi predlaga priporočila v zvezi s socialnim vključevanjem. Ta bi morala veljati tudi za države, ki sodelujejo v programu posebne pomoči Evropske komisije, Evropske centralne banke in Mednarodnega denarnega sklada. Pri tem EESO poudarja, da je imeti dostojno delo najboljšo jamstvo zoper revščino in socialno izključenost ter pozdravlja namero komisarja Tajanija, da se v EU sprejme industrijski pakt za okrepitev industrije in njenih zmogljivosti za ustvarjanje delovnih mest.

Ozadje mnenja

Zajamčeni minimalni dohodek je dohodkovna podpora, za katero se ne plačujejo prispevki in ki za tiste, ki niso upravičeni do prispevkov za socialno zavarovanje, zagotavlja varnostno mrežo. Kot zadnji branik pred revščino je neločljivo povezan s pravico do dostojnega življenja za ljudi, ki nimajo nobenih drugih sredstev dohodkov, in od njih odvisnih oseb. Pojma »zajamčenega minimalnega dohodka« se ne sme zamenjevati s pojmom »minimalne plače«, ki je določena s kolektivnimi pogodbami ali zakonodajo.

V členu 10 (2) Listine Skupnosti o temeljnih socialnih pravicah delavcev (iz leta 1989) je določeno, da imajo ljudje, ki niso na trgu dela in nimajo zadostnih sredstev za preživljanje, pravico do zadostnih sredstev in socialne pomoči.

V členu 1 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (iz leta 2000), ki je kot del nove Pogodbe o reformi pravno zavezujoča, je zapisano, da je človekovo dostojanstvo ne-

dotakljivo in da ga je treba spoštovati in varovati. Obenem je v členu 34 (1) določeno, da v boju proti socialni izključenosti in revščini Unija priznava in spoštuje pravico do socialne pomoči in pomoči pri pridobitvi stanovanj, ki naj zagotovita dostojno življenje vsem, ki nimajo zadostnih sredstev (člen 34 (3)).

Boj proti revščini in socialni izključenosti je eden krovnih ciljev strategije Evropa 2020, s katero je bila ustanovljena Evropska platforma za boj proti revščini in socialni iz-

soglasju, vendar pa v njih niso predvideni ukrepi za zmanjšanje revščine in socialne izključenosti.

Evropski parlament v resoluciji iz leta 2010 poziva države članice k uvedbi ustreznih shem minimalnega dohodka, ki ustreza 60 % povprečnega nacionalnega dohodka, ter zahteva bolj neposredna priporočila EU; v resoluciji iz leta 2011 pa poziva Komisijo, naj organizira posvetovanje o morebitni zakonodajni pobudi za ustrezni minimalni dohodek.

Zadnji podatki Eurostat-a dokazujejo, da revščina oziroma socialna izključenost ogrožata 24,2 % prebivalstva Evropske unije, tj. 119,7 milijona ljudi.

ključenosti. V tej strategiji je bil prvič doslej določen cilj, da se do leta 2020 zmanjšata revščina in socialna izključenost za najmanj 20 milijonov ljudi na podlagi naslednjih treh dejavnikov: tveganje revščine (odstotek ljudi, ki prejemajo dohodek, nižji od 60 % povprečnega nacionalnega dohodka), hudo materialno pomanjkanje (pomanjkanje sredstev na podlagi točno določenega seznama) in zelo nizka delovna intenzivnost (življenje v gospodinjstvu brez delovno aktivnih članov). EESO je pozdravil to zavezo in poudaril, da politike EU ne bi smele še povečati tveganja revščine.

Države članice odločijo o opredelitvi svojih nacionalnih ciljev in sprejmejo pristope za njihovo uresničitev. Toda združeni cilji držav članic so mnogo nižji od cilja iz strategije Evropa 2020 o zmanjšanju za 20 milijonov ljudi: po ocenah naj bi med poglavitnim ciljem strategije Evropa 2020 in združenimi nacionalnimi cilji obstajala razlika v višini od 5 do 8 milijonov. V številnih nacionalnih programih reform tudi ni pojasnjeno, kako naj bi dosegli cilj v zvezi z zmanjšanjem revščine, prav tako pa ne vsebujejo ustreznih ukrepov za socialno vključevanje. Državam, ki prejemajo posebno pomoč Evropske komisije, Evropske centralne banke in Mednarodnega denarnega sklada, ni treba pripraviti posebnih nacionalnih programov reform: izpolnjevati morajo zgolj obveznosti iz vsakega posameznega memoranduma o

Revščina, socialna izključenost in brezposelnost v EU

EESO ugotavlja, da se je od leta 2008, zaradi neizvedenih strukturnih reform in krize, v številnih državah povečalo tveganje za revščino in socialno izključenost ter izključenost s trga dela: zadnji podatki Eurostat-a dokazujejo, da revščina oziroma socialna izključenost ogrožata 24,2 % prebivalstva Evropske unije, tj. 119,7 milijona ljudi. Leta 2011 se je ta stopnja povečala v 19 državah članicah, med letoma 2008 in 2011 pa se je za 4 milijone povečalo tudi število ljudi, ki živijo v revščini oziroma trpijo zaradi socialne izključenosti.

Po letu 2008 so se poslabšali tudi trije kazalniki, ki predstavljajo tveganje za revščino ali socialno izključenost: trenutno znašajo 17 % za tveganje revščine, 9 % za hudo materialno pomanjkanje in 10 % za ljudi, ki živijo v gospodinjstvih z zelo nizko delovno intenzivnostjo. V številnih državah postajajo revni še revnejši.

Otroci, mlajši od 18 let, so s 27,1 % ena od skupin prebivalstva, ki jih revščina in socialna izključenost ogrožata bolj kot celotno prebivalstvo. V nekaterih državah je sorazmerno veliko tveganje za revščino za ljudi, starejše od 65 let.

Kriza razkriva nove oblike revščine, kot so brezdomstvo, energetska revščina, finančna izključenost (nedostopnost do osnovnih bančnih storitev in posojil) in prezadolženost

gospodinjstev. Obenem pa različne oblike pomanjkanja nesorazmerno močno prizadenejo bolj ranljive skupine prebivalstva, kot so starejši (zlasti ljudi v visoki starosti in starejše ženske), invalidi, težki kronični bolniki, enostarševska gospodinjstva, družine z nizkimi dohodki in migranti ter nekatere narodne manjšine (npr. Romi).

Zaposlovanje in socialne razmere v EU so v kritičnem stanju: brezposelnost še vedno narašča in je januarja 2013 prizadela 26,2 milijona ljudi oziroma 10,8 % delovno aktivnega prebivalstva (19 milijonov oziroma 11,9 % delovno aktivnega prebivalstva v evroobmočju), skrb zbujajoče pa je tudi starije gospodinjstev. Brezposelnost mladih je povsod v Evropski uniji rekordno visoka: brez dela je 23,6 % delovno sposobnih mladih, in videti je, da bodo brezposelni vedno dlje.

EESO je izjemno zaskrbljen zaradi vse večjega števila revnih zaposlenih, razlog za to pa sta tudi vse večja razširjenost nestalnih zaposlitev in nizke plače. Leta 2011 je 8,9 % vseh zaposlenih živelo pod pragom revščine, kar je tretjina vseh delovno sposobnih odraslih, ki jih ogroža revščina.

EESO pozitivno ocenjuje posodobljeni sveženj ukrepov o socialnih naložbah z dne 20. februarja 2013, na podlagi katerega naj bi države članice zasnovale učinkovite in ustrezne dohodkovne podpore, ki bi temeljile na ugotovljenih socialnih potrebah na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter določile referenčne proračune, vključno s seznamom blaga in storitev, ki jih potrebuje družina določene velikosti in sestave, da lahko živi na določeni ravni bla-

ginje, skupaj z oceno njihovih mesečnih ali letnih stroškov.

Vloga minimalnega dohodka pri preprečevanju revščine in pri socialnem vključevanju

EESO se zaveda, da bi bila dodelitev specifične osrednje vloge EU pri zaščiti z minimalnim dohodkom s političnega vidika izjemno kompleksna naloga. Razlogi za to so naslednji: gospodarske razlike med državami članicami, raznolikost sistemov minimalnega dohodka in struktur socialne varnosti, subsidiarnost, prepletanje pravic in obveznosti v zvezi z zaščito z minimalnim dohodkom, kompleksni medsebojni vpliv veljavnih politik in njihovih rezultatov ter občutek za »solidarnost« v EU.

EESO kljub temu meni, da bi bilo treba uvesti oziroma okrepiti sheme minimalnega dohodka, saj jih po 22 letih od objave Priporočila 92/441/EGS še vedno nimajo vse države članice, skupni cilji držav članic za zmanjšanje revščine in socialne izključenosti pa so bistveno nižji od cilja iz strategije Evropa 2020.

EESO ob upoštevanju dinamike med revščino in gospodarstvom poudarja, da lahko shema minimalnega dohodka kot dejavnik stabilizacije hkrati ublaži socialne posledice krize in vpliva proticiklično, saj zagotavlja dodatne vire, ki spodbujajo povpraševanje na notranjem trgu.

EESO se zavzema, da bi odprto metodo koordinacije na področju socialne politike dopolnili s sprejetjem evropske direktive, s katero bi sheme minimalnega dohodka uvedli v vseh državah članicah in ob upoštevanju različnih razmer v posameznih državah

zagotovili, da bodo sedanji sistemi ustreznejši.

S predlagano direktivo bi morali določiti skupne standarde in kazalnike, zagotoviti metode za spremljanje njenega izvajanja ter omogočiti, da bodo lahko pri oblikovanju oziroma reviziji nacionalnih shem minimalnega dohodka sodelovali tudi socialni partnerji, upravičenci in druge zainteresirane strani.

EESO meni, da bi morale proračunske in makroekonomske politike v okviru izvajanja veljavnih politik ter uporabe obstoječih instrumentov in struktur omogočati tudi ureničevanje ciljev iz strategije Evropa 2020 v zvezi s socialnimi naložbami, kar je predpogoj za okrepitev solidarnosti in socialne kohezije v posameznih državah članicah in med njimi.

EESO opozarja, da so sheme minimalnega dohodka neposredno povezane s sistemi socialne zaščite in pomoči, da pa ne bi smeli povzročiti odvisnosti od take pomoči, ter ponovno poudarja pogoje, ki jih je opredelil že leta 1989. Sheme minimalnega dohodka bi bilo zato treba dopolniti s splošnimi politikami in ciljno usmerjenimi ukrepi, kot so aktivne politike trga dela, ki naj bi brezposelnim pomagale k ponovni zaposlitvi, službe za iskanje zaposlitve, dodeljevanje podpore in programi za trg dela, kot so izobraževanje in ustvarjanje delovnih mest na podlagi ustreznih strategij aktiviranja, da se zagotovi več priložnosti za iskalce zaposlitve. Ravno tako so ključnega pomena učinkovite institucije na trgu dela, zdravstveno varstvo in stanovanjske politike ter dostopne, cenovno ugodne in visokokakovostne javne storitve.

Priredil B. H.

Pravnik odgovarja

Piše: Matija Drmota, univ. dipl. prav.

Obveznost začasnega opravljanja drugega dela

Ko delavec sklene pogodbo o zaposlitvi, se z njo zaveže, da bo opravljal delo na delovnem mestu oz. v okviru vrste del, kot so določene v pogodbi o zaposlitvi. Zakon o delovnih razmerjih določa, da mora delavec vestno opravljati delo na delovnem mestu oziroma v okviru vrste del, za katerega je sklenil pogodbo o zaposlitvi, iz česar izhaja, da delavcu ni potrebno opravljati dela, za katerega ni sklenil pogodbe o zaposlitvi. Navedeno velja kot splošno pravilo, obenem pa ZDR-1 določa nekaj izjem.

Najprej naj poudarim, da drugo delo, kot je obravnavano na tem mestu, ne predstavlja dela, za katerega bi moral delavec skleniti novo pogodbo o zaposlitvi, temveč je to delo, ki v obstoječi pogodbi o zaposlitvi ni določeno kot obveznost delavca, pa ga je ta pod določenimi pogoji kljub temu dolžan opraviti. V nadaljevanju bo predstavljeno, kakšno drugo delo lahko delodajalec delavcu odredi, na kakšen način in v katerih primerih.

V primerih, ki jih določa zakon ali kolektivna pogodba lahko delodajalec delavcu pisno odredi le opravljanje ustreznega drugega dela, ne pa kateregakoli dela. Ustreznost odrejenega dela presojamo tako, da odrejeno delo primerjamo z delovnim mestom, za katerega ima delavec sklenjeno pogodbo o zaposlitvi in sicer z vidika zahtevane vrste in ravni izobrazbe ter vidika delovnega časa. Če naj bi bilo odrejeno drugo delo ustrezno, mora biti torej takšno, da se zanj

zahteva enaka vrsta in raven izobrazbe, ter da se opravlja v enakem delovnem času, kot delo, ki ga je delavec dolžan opravljati po pogodbi o zaposlitvi. Pomembno si je zapomniti, da je v tem primeru relevantna raven in vrsta izobrazbe, ki je določena za delovno mesto, za katerega ima delavec sklenjeno pogodbo o zaposlitvi, in ne izobrazba, ki jo delavec dejansko ima. Poleg navedenih kriterijev je potrebno upoštevati še, da kraj opravljanja drugega dela ne sme biti oddaljen več kot tri ure vožnje v obe smeri z javnim prevoznim sredstvom ali z organiziranim prevozom delodajalca od kraja bivanja delavca. Delavec mora izpolnjevati tudi vse formalne pogoje za delo na odrejenem drugem delu. Vsi ti pogoji morajo biti izpolnjeni hkrati, če naj bo odrejeno drugo delo ustrezno, drugega neustreznega dela pa delavec ni dolžan opravljati.

Delodajalec lahko opravljanje drugega ustreznega dela delavcu odredi v treh primerih, in sicer zaradi začasnega povečanega obsega dela na drugem delovnem mestu pri delodajalcu, zaradi začasnega zmanjšane obsega dela na delovnem mestu, ki ga opravlja delavec in v primeru nadomeščanja začasnega odsotnega delavca.

Opravljanje drugega ustreznega dela mora delodajalec delavcu odrediti v pisni obliki, lahko tudi preko elektronske pošte na elektronski naslov delavca, ki ga zagotavlja in uporabo katerega nalaga delodajalec.

Kot zadnje naj omenim še najpomembnejše: delodajalec lahko opravljanje drugega dela, ki izpolnjuje vse naštetje pogoje, odredi le z namenom ohranitve zaposlitve ali zagotovitve nemotenega poteka delovnega procesa, torej ne kadarkoli. Odreditve opravljanja drugega dela lahko traja največ tri mesece v koledarskem letu. In koliko znaša plača med opravljanjem drugega dela? Pri izplačilu plače za obdobje opravljanja dela se upošteva tista, ki je za delavca ugodnejša.

Študijski obisk v Avstriji v okviru projekta DialogueS

KORISTNA IZMENJAVA IZKUŠENJ

V okviru projekta DialogueS, ki ga izvajata Zdrúženje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS) in Sindikat obrti in podjetništva Slovenije (SOPS), so bili predstavniki obeh partnerjev na študijskem obisku v Celovcu v Avstriji, kjer so najprej obiskali javni zavod za trg delovne sile (Arbeitsmarktservice - AMS), nato pa še Delavsko zbornico (Arbeiterkammer). Delegacijo ZDOPS je vodil generalni sekretar Igor Antauer, delegacijo SOPS pa generalni sekretar Martin Muršič.

Po vrnitvi s študijskega obiska je svatovačka za projektne zadeve SOPS Ana Čermelj dejala, da so od avstrijskih sogovornikov izvedeli veliko zanimivega in koristnega, kar bo SOPS-u in ZDOPS-u koristilo tudi pri izvedbi projekta DialogueS, s pomočjo katerega želita priti do najboljših predlogov izvedbenih rešitev na področju pogojev dela in zaposlovanja v obrti in podjetništvu.

»Od sogovornikov smo izvedeli, da je stopnja brezposelnosti v Avstriji 4,8 odstotka. Od januarja do novembra letos se je število delavcev, ki imajo delo, povečalo za 0,5 odstotka. AMS je servis za podjetja, ki se posveča izključno delodajalcem. Prizadevajo si, da bi postali čim bolj učinkoviti pomočniki podjetnikov pri iskanju primernih kadrov. Sicer pa AMS na Koroškem dobi za ukrepe aktivne politike zaposlovanja iz zveznega proračuna 69 milijonov evrov, od dežele pa še 8,5 milijona evrov. Skupno imajo torej za boj proti brezposel-

Predstavniki SOPS in ZDOPS na študijskem obisku na zavodu za trg delovne sile in delavski zbornici v Celovcu.

nosti na voljo 77,5 milijona evrov. Kar 60 odstotkov teh sredstev namenijo za dodatno izobraževanje in usposabljanje delavcev. Delavce usmerjajo na izobraževanje v skladu s potrebami na trgu dela. Za izvajanje ukrepov zaposlovanja (podpora podjetjem, subvencije, skrb za ranljive skupine brezposelnih) namenijo 32 odstotkov sredstev, 8 odstotkov pa za svetovanje,« pravi Čermelj. »Na vseh ravneh organiziranja AMS sodelujejo predstavniki socialnih partnerjev, tako sindikatov kot delodajalcev.

Na avstrijskem koroškem imajo 90 predstavnikov socialnih partnerjev, ki se sestanejo približno desetkrat na leto. Med 1. 7. 2006 in 30. 06. 2012 so sprejeli 163 predlogov, od tega soglasno 161. Ta številka potrjuje dobro sodelovanje med socialnimi partnerji, kar je ključno v času krize. Socialni dialog je na izredno visoki ravni, saj se vsi zavedajo svojih odgovornosti in obveznosti. Zavedajo se tudi, da spoštovanje obveznosti vodi iz krize in prispeva k doslednemu spoštovanju pravic posameznika.«

Sprejet finančni okvir Evropske unije za obdobje 2014–2020

DVANAJST PREDNOSTNIH NALOG

Evropski parlament je v mesecu novembru 2013 potrdil večletni finančni okvir Evropske unije za obdobje 2014–2020. S tem se je končalo dve leti in pol dolgo obdobje intenzivnih pogajanj. Komisija je svoj predlog predložila konec junija 2011. V prihodnjih tednih morajo finančni okvir EU potrditi še države članice.

Večletni finančni okvir EU 2014–2020 omogoča Evropski uniji, da nameni do 960 milijard evrov obveznostim (1,00 % BDP EU) in 908,4 milijarde evrov plačilom (0,95 % BDP EU). Instrumenti za nepredvidene okoliščine (npr. rezerva za nujno pomoč, Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji, Solidarnostni sklad in instrument prilagodljivosti) so izvzeti iz tega okvira. Proračunski okvir EU 2014–2020 je namenjen predvsem trajnostni rasti, novim delovnim mestom in konkurenčnosti v skladu z EU strategijo za rast Evropa 2020. Postavka za konkurenčnost za rast in zaposlovanje je tako za primerjavo povečana s trenutnih 91,5 milijarde evrov na 125,6 milijarde evrov.

Prihodnji večletni finančni okvir se osredotoča na dvanajst prednostnih nalog. Za ustvarjanje delovnih mest bodo na voljo znatna sredstva iz Evropskega socialnega sklada in Evropskega sklada za regionalni razvoj. Finančni okvir predvideva nov program Erasmus+, ki bo mladim ponudil številne nove možnosti

dodatnega izobraževanja. V podporo kinematografiji, avdiovizualnim storitvam in drugim kulturnim dejavnostim bodo na razpolago sredstva iz novega programa Ustvarjalna Evropa. Proračunski okvir vsebuje tudi nov program za raziskave in inovacije Obzorje 2020. Mala in srednje velika podjetja bodo lahko pridobila sredstva iz novega programa COSME. Na področju investicij v infrastrukturo, zlasti v energetiko in digitalne storitve, bo ključno vlogo igral instrument za povezovanje Evrope. Dodatne možnosti financiranja za MSP ter raziskovalne in razvojen projekte bodo zagotavljali številni finančni instrumenti. Za razvoj nizkoogljičnega gospodarstva bo veliko sredstev namenjenih podnebnim projektom in politiki. Sredstva iz spremenjene skupne kmetijske politike bodo namenjena spopadanju z izzivi varnosti hrane, podnebnih sprememb in trajnostne rasti. Poleg tega bodo poenostavljena pravila financiranja olajšala dostop upravičencev do sredstev in zmanjšala možnosti napak. Prihodnji proračun predvideva tudi ukrepe za bolj odprto in varno Evropo. EU kot globalni akter bo še naprej podpirala revnejše predele sveta ter se zavzemala za preprečevanje kriz v svetu, ohranjanje miru in mednarodne varnosti.

Kot pravi Čermeljso so veliko zanimivega izvedeli tudi na Delavski zbornici. »Poleg Avstrije je delavska zbornica še v Luksemburgu in dveh nemških zveznih deželah. Delavska zbornica je zakonsko urejeno delavsko zastopstvo. Zbornica zastopa interese delodajalcev. S svojimi strokovnimi ekspertizami skuša vplivati na nastajajoče zakone. Zbornica se bori za delavcev

čim boljši položaj, kolektivne pogodbe pa pripravljajo v sodelovanju s sindikati. Delavska zbornica se financira z zagotovljenim deležem članov. Na Koroškem je v Delavski zbornici zaposlenih 163 delavcev, ki svojim članom nudijo svetovanje s področja delovnopravne zakonodaje in socialnega prava in varstva potrošnikov. Članom svetujejo tudi v zvezi z izobraževanjem in davčnimi

zadevami, člane pa zastopajo tudi v sporih, ki jih poskušajo najprej rešiti po mirni poti, če ne gre, pa s pomočjo sodišča,« pojasnjuje Čermeljso.

Izkušnje bodo v ZDOPS in SOPS uporabili pri oblikovanju predlogov v okviru projekta DialogueS za izboljšanje pogojev dela in zaposlovanja v obrti in podjetništvu.

T. K.

Državni zbor končno spremenil socialno zakonodajo

ODPRAVLJENE NAJHUJŠE NAPAKE

Državni zbor Republike Slovenije je pred nedavnim sprejel zakon o spremembah tako imenovane »nove« socialne zakonodaje, ki je nismo uporabljali niti dve leti. S tem zakonom je odpravil najhujše napake doslej veljavne zakonodaje, ki so jo sprejeli poslanci pred tremi leti.

Proti doslej veljavni socialni zakonodaji so dvignili glas domala vsi, ki to področje bližje spremljajo ali pa se z njim ukvarjajo: socialni delavci, sindikati in tudi prejemniki socialnih pomoči.

dohodninskih odločb za preteklo in celo predpreteklo leto. Zakaj je do spremembe prišlo, je razumljivo, saj se dandanes materialni položaj ljudi hitro spreminja, še zlasti, če izgubijo zaposlitev. Po novem bodo morali centri za socialno delo upoštevati prihodke, ki jih vlagatelji prejemajo in ne tistih, ki so jih prejeli v preteklosti.

Pri izračunu dohodka družine po novem ne bodo več upoštevali celotnega otroškega dodatka. Zaradi tega bo v bodoče več velikih družin upravičenih do socialne po-

Med novostmi bo tudi višji dodatek na otroka v enostarševski družini, ki se bo povečal iz 10 na 20 odstotkov osnovnega zneska minimalnega dohodka (trenutno je to 53,04 evrov).

Višja bo tudi denarna socialna pomoč za odrasle osebe, ki živijo z zunaj zakonskim partnerjem brez otrok (tem se je socialni položaj po uvedbi nove socialne zakonodaje namreč najbolj poslabšal). Zvišala se bo iz 132 na 159 evrov.

Prav tako bo po novem ugodnejši način upoštevanja vseh priložnostnih dohodkov in ne samo dohodkov iz študentskega dela.

Poslej bodo minimalne dohodke izenačili za vse otroke. Zato ne bo več pomembno, ali so otroci dijaki ali niso. O upoštevanju nepremičnin, v katerih posameznik ne živi, pa bodo centri za socialno delo lahko poslej v večji meri odločali po lastnem preudarku.

Do sprememb je prišlo tudi pri tem, kaj morajo vrniti dediči, če je umrlj prejel denarno socialno pomoč. Vrniti jim ne bo treba denarne socialne pomoči in izredne denarne socialne pomoči, ki jo je oseba prejela za 12 ali manj mesecev. Če jo je prejela za več kot 12 mesecev, bodo od zneska, ki ga bodo morali dediči vrniti, odšteli najprej 12 najvišjih mesečnih zneskov, nato pa še eno tretjino od preostalih mesečnih zneskov prejete pomoči.

Zakon prinaša še več drugih sprememb. Pri plačilih socialnovarstvenih storitev in družinskem pomočniku bodo po novem upoštevali dohodek zadnjih treh mesecev in ne več celega leta. Ohranili bodo sedanji sistem sofinanciranja šolske in dijaške prehrane (v preteklem šolskem letu je bilo 165.000 prejemnikov subvencij) pri čemer centri ne bodo izdajali več odločb, saj bodo upravičenost do subvencije šole ugotavljale glede na podatek iz odločbe o otroškem dodatku.

Tudi o subvencioniranju vrtca bodo v bodoče odločali za eno in ne za koledarsko leto, kar bo zmanjšalo administrativne stroške. Med socialno varstvene prejemke, o katerih bodo po novem odločali centri za socialno delo, sodita tudi pravici do pogrebne in posmrtnine. To ne bosta več univerzalni pravici, pač pa bosta vezani na upravičenost do denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka ali na dohodkovni položaj posameznika. Skratka, vsakdo, ki ni upravičen do socialne pomoči in želi biti dostojno pokopan, mora začeti varčevati za svoj pogreb.

T. K.

Po novem bo več ljudi upravičenih do denarne socialne pomoči, saj se bo zvišal znesek premoženja, ki ga lahko imajo upravičenci do pomoči.

Predsednik ZSSS Dušan Semolič je na zahteve članstva vlado že marca pozval, naj nekatere dele socialne zakonodaje takoj spremeni. Sicer pa je ZSSS na slabosti doslej veljavne socialne zakonodaje opozarjala že pred njenim sprejetjem, vendar je tedanja vlada (Pahorjeva) ostala gluha za vsa opozorila.

Kaj prinašajo spremembe in dopolnitve Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ter Zakona o socialno varstvenih prejemkih, ki so jih poslanci že sprejeli?

Po novem se bo izboljšal položaj najbolj ogroženih skupin prebivalstva. Gre zlasti za enostarševske in velike družine ter za ljudi, ki pomoč iz javnih sredstev zares potrebujejo. Ob tem pa se temeljna načela veljavne socialne zakonodaje niso spremenila.

Ena od bistvenih sprememb je, da bo država poslej pri ugotavljanju dohodka vlagateljev bolj kot doslej upoštevala njihov realni materialni položaj, kot podatke iz njihovih

moči, sprememba pa bo vplivala tudi na uvrstitev družin v dohodkovne razrede pri subvencijah za vrtce in za državne štipendije.

Prav tako bodo po novem na bolj ugoden način za vlagatelje upoštevali dohodke iz študentskega dela. Pri premoženju vlagateljev pa ne bodo upoštevali bančnih kreditov, ki so jim jih banke odobrile izključno za nakup ali gradnjo doma.

Zaradi uvedbe državne štipendije za mladoletne dijake bodo temu ustrezno znižali otroški dodatek za dijake, pri čemer pa bodo dijaki vseeno prejeli več kot po doslej veljavnem zakonu.

Po novem bo več ljudi upravičenih do denarne socialne pomoči, saj se bo znesek premoženja, ki ga lahko imajo upravičenci do pomoči, zvišal. Kot premoženje se po novem ne bodo upoštevali prihranki za samsko osebo v višini treh minimalnih plač, za družino pa v višini treh minimalnih dohodkov družine, vendar največ 2.500 evrov.

Študijski obisk v Nemčiji - projekt ProZDRAV

SPOZNAVANJE NEMŠKE PRAKSE

V okviru projekta ProZDRAV, s katerim si Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS) in Sindikat obrti in podjetništva Slovenije (SOPS), v sodelovanju z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), prizadevata za večjo ozaveščenost delodajalcev in delavcev o pomenu varnosti in zdravja pri delu, so njegovi izvajalci pripravili študijski obisk v Nemčiji oziroma natančneje v Sankt Augustinu v okolici Kölna.

V Slovenski delegaciji so bili generalni sekretar in samostojni sodelavec ZDOPS Igor Antauer in Tomaž Bernik, generalni sekretar in strokovna sodelavka za projektne zadeve SOPS Martin Muršič in Ana Čermelj, generalni direktor in vodja sektorja za informiranje ZZZS Samo Fakin in Damjan Kos ter urednica in novinarka Diana Zajec.

Člane slovenske delegacije so v Nemčiji sprejeli visoki predstavniki partnerskih organizacij ter tamkajšnjega zdravstvenega, socialnega in nezgodnega zavarovanja. Med drugim se je delegacija iz Slovenije srečala z vodjem »povezovalne pisarne delodajalcev« KAN Eckhardom Metzjem, direktorjem sekretariata KAN Karlom Josefom Thielenom, vodjem enote strateških skupnih aktivnosti DGUV Svenom Timmom, vodjem enote upravljanja tveganj BGHW Christophom Klockmannom in mnogimi drugimi. Gostitelji so za goste med drugim pripravili tudi predstavitev DGUV in nemškega socialnega, nezgodnega zavarovanja ter predstavitev spletnega orodja za analizo tveganja, nemškega inštituta za socialno in nezgodno zavarovanje BGHW.

»Gostje iz Slovenije smo z velikim zanimanjem prisluhnili nemškemu kolegom glede izvajanja zdravstvenih storitev v Nemčiji, njihove organizacije zdravstvenega sistema, sistema zavarovanj, finančne organiziranosti družbe, spletnega orodja za varnost in zdravje pri delu in

zaposlenih. Poleg urejanja in skrbi pri izvajanju pravic članstva in zaposlenih iz naslova delovnih razmerij je aktivnost organizacije na podjetniški, lokalni in državni ravni v dobršni meri osredotočena še na ozaveščanje zaposlenih o stalni skrbi za varnost in zdravje, tako pri delu kot v

Utrinek s študijskega obiska slovenske delegacije v Nemčiji.

njihovim izkušnjam na še nekaterih področjih,« je po vrnitvi iz Nemčije povedala strokovna sodelavka za projektne zadeve pri SOPS Ana Čermelj. »Predstavnika SOPS pa sva gostiteljem na kratko predstavila aktivnosti, ki jih izvajamo v Sindikatu obrti in podjetništva in se navezujejo na izvajanje projekta ProZDRAV. Pojasnila sva, da imamo v urejanje delovnih razmerij v malih podjetjih preko obeh kolektivnih pogodb zajetih preko 120.000

zasebnem življenju. Zelo pomembno se je zavedati, da je skrb za varnost in zdravje enotna in je ni možno deliti na službeno in zasebno, saj so posledice njene opustitve tudi enotne, tako za poklicno delo kot za zasebno življenje.«

Po besedah Čermeljeve je študijski obisk prinesel obilo dobrih ter produktivnih idej, ki jih bodo v sklopu projekta skušali vnesti v naš sistem in se približali dobri praksi nemških kolegov.

Program za iskalce prve zaposlitve

MENTORSTVO ZA MLADE

Sklad za razvoj kadrov in štipendiranje je objavil javno povabilo za vključitev v program »Mentorstvo za mlade«, s katerim želi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti spodbuditi zaposlovanje iskalcev prve zaposlitve, ki so mlajši od 30 let. Program sta pred dnevi javnosti predstavila državni sekretar Dejan Levanič in direktor Javnega sklada Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije Franc Pristovšek.

Po besedah Levaniča želijo s programom »Mentorstvo za mlade« poleg zaposlovanja mladih spodbuditi tudi medgeneracijski prenos znanja in izkušenj. Poleg tega želijo s programom povečati konkurenčnost mladih in starejših delavcev na trgu dela, saj dandanes tako eni kot drugi težko najdejo zaposlitev.

V program »Mentorstvo za mlade« bodo vključili 500 mladih iskalcev prve zaposlitve, ki so mlajši od 30 let. Hkrati pa bodo v program vključili 300 starejših delavcev, ki bodo mentorji mladim.

Delodajalec, ki se bo vključil v program in bo želel zaposliti prvega iskalca zaposlitve, starega do 30 let, bo moral najprej poslati na usposabljanje starejšega delavca, ki se bo na 24-urnem seminarju usposobil za mentorja. V treh mesecih po tem, pa bo moral delodajalec zaposliti mladega prvega iskalca zaposlitve, na katerega bo mentor prenašal svoje znanje in izkušnje ter ga usposobil za samostojno delo. Če bo delodajalec mladega iskalca prve zaposlitve zaposlil za obdobje 12 mesecev, bo dobil iz programa »Mentorstvo za mlade« 5.000 evrov subvencije. Če ga bo zaposlil vsaj za polovični delovni čas za obdobje 12 mesecev, pa bo dobil 3.000 evrov subvencije.

Skupaj z drugimi stroški (zdravniški pregled, usposabljanje mentorjev) bo subvencija na enega zaposlenega znašala 6.300 evrov oziroma 4.300 evrov.

Program bodo izvajali od leta 2013 do leta 2015. Za izvajanje programa Mentorstvo za mlade je na voljo blizu 3 milijone evrov. Kar 85 odstotkov teh sredstev bo zagotovil Evropski socialni sklad.

T. K.

»Gostitelji so izrazili posebno zadovoljstvo, da smo se študijskega obiska udeležili tako predstavniki delodajalcev kot tudi delojemalcev, saj je socialni dialog kljub krizi zelo pomemben in nujen,« je dejala Čermeljeva. »Poudarili so tudi pomen (ISO) standardov dela in varnosti pri opravljanju dela, ki so del našega vsakdana, ne samo v prostem času, temveč tudi na delovnem mestu.«

Po besedah Čermeljeve so v Nemčiji med drugim izvedeli, da imajo pri njih 20

do 25 spletnih orodij za varnost in zdravje pri delu, ki so jih razvijali okoli 17. let. Največji izziv, s katerim se soočajo, pa je, kako ta orodja približati podjetjem in kako ljudi prepričati o pomembnosti preventive. Njihova spletna orodja sedaj uporabljajo 50 tisoč ljudi v 450 mikro in malih podjetjih, medtem ko jih velika podjetja (denimo Opel, BMW in druga) ne potrebujejo prav veliko, ker dosledno spoštujejo normative pri izvajanju varnosti in zdravja pri delu. Večji poudarek dajejo mikro in malim pod-

jetjem, saj se največ nezgod pri delu zgodi ravno v njih.

»Na koncu naj povem samo kot zanimivost: v Nemčiji se je leta 1990 na napravah za rezanje mesa poškodovalo 4.840 delavcev. Po uvedbi spletnega orodja se je v letu 2000 število nesreč prepolovilo. To samo potrjuje, kako pomembna so spletna orodja za ozaveščanje ljudi o pomenu varnosti in zdravja pri delu,« je povedala Čermeljeva.

T. K.

Zdravnica svetuje

Piše: Maja Sendi, dr. med.

Tihi ubijalec – povišan krvni pritisk

Alarmantnih 66% odraslih prebivalcev Slovenije ima težave z krvnim tlakom. Poleg teh pa obstaja tudi precejšnja skupina ljudi, ki se svojega povišanega pritiska sploh ne zaveda, saj ta v večini primerov nima jasnih in za človeka motečih opozorilnih znakov. Ravno narobe. Ljudje s povišanim pritiskom se prav dobro počutijo, vsak trenutek so budni, vitalni in navadno ne čutijo pomanjkanja energije, kot se to dogaja ljudem z nizkim pritiskom. Prav zaradi tega, ker povišan pritisk ni moteč in zaradi dejstva, da pride ob nezdravljenju sčasoma do nepopravljivih posledic in okvare številni pomembnih organov, si je priložil ime »tih ubijalec«.

Kaj sploh je krvni pritisk in kakšne so normalne vrednosti?

Krvni pritisk je sila, ki jo ustvarja tok krvi, ko potuje po žilah in od znotraj pritiska na žilne stene. Po priporočilih zgornji oziroma sistolični tlak ne bi smel preseči 130 mm Hg (živega srebra), medtem ko spodnji oziroma diastolični pritisk ne bi smel preseči 80 mm Hg. Kljub temu, da se z leti tlak normalno nekoliko zviša, je o zdravljenju potrebno razmisliti vedno, ko je pritisk višji od 140/90. Ob takih mejnih vrednostih pa, kot že omenjeno, simptomov ne bo povzročal. Le ob bolj ekstremnih dvigih pritiska, če je na primer zgornji pritisk nad 180, pride lahko do glavobola, vrtoglavice, motenja vida ter tudi krvavitve iz nosu.

Kdaj in pri komu se pojavlja?

O povprečni starosti pojava povišanega pritiska težko govorimo, saj se pojavlja tudi pri mlajši populaciji, res pa je večina bolnikov starejših od 40 let. Pri moških opazimo nekoliko višjo nagnjenost k povišanemu pritisku. Razlika med spoloma pa se po menopavzi žensk začne zniževati, saj takrat ženske nimajo več hormonov (predvsem estrogena), ki jih sicer ščitijo pred razvojem srčnih in žilnih bolezni.

Najpomembnejši vzroki

Le v 10% primerov lahko za povišan pritisk najdemo neposreden vzrok. Ponavadi gre tu za boleznijo ledvic, hormonska neravnovesja, nosečnost, uživanje steroidov itd. V teh primerih lahko z odpravo vzroka odpravimo tudi povišan pritisk in zdravljenje ni nujno doživljenjsko. V ostalih 90% pa direktna vzroka ne najdemo in gre le za prepletanje različnih dejavnikov tveganja. Od teh seveda prednjači prekomerno uživanje soli. Uživanje velikih količin soli zadržuje vodo v telesu in s tem zvišuje krvni pritisk. Za odrasle velja, da je priporočen dnevni vnos soli okoli 5 gramov (približno ena čajna žlička), po podatkih Zavoda za zdravstveno varstvo pa povprečen Slovenec zaužije kar 12-13 gramov soli dnevno. Za boljše predstavo – v eni žemljici kruha je 1-2 grama soli, v malo večji pici pa tudi do 12 gramov soli. Tudi ljudje, ki hrane ne solijo, nevede zaužijejo sol v različni kupljeni hrani, ki naj ne bi bila slana. Prehranska

industrija namreč poskuša z dodajanjem soli izboljševati okus tudi jedem, kjer soli ne pričakujemo (na primer v peciva, sladole, kosmiče itd.). K povišanemu pritisku so precej nagnjeni tudi ljudje s prekomerno telesno težo, predvsem kadar so tipa »centralna debelost« in se jim maščevje največ nabira okoli trebuha. Omeniti je potrebno še kajenje, nikotin namreč kljub učinku »pomirjanja« povzroča takojšen dvig krvnega pritiska, ob dolgotrajnem uživanju pa pritisk dviguje zaradi zoženja žil. Na zvišanje pritiska slabo vpliva tudi prekomerno uživanje alkohola, premalo telesne aktivnosti in pretežno sedeče delo ter prekomeren in dolgotrajen stres. Pri vseh teh dejavnikih tveganja pa je za razvoj povišanega pritiska seveda pomembna tudi dedna nagnjenost posameznika.

Posledice

Krvni pritisk se normalno poviša med stresom in naporom, nikakor pa ne sme biti konstantno zvišan (tudi v mirovanju ali ponoči). Stalno zvišan, nezdravljen povišan pritisk lahko okvari številne organe. Zaradi njega se najprej poškodujejo krvne žile, srce pa zaradi povečanega upora proti iztiskanju krvi preveč »gara« (približno tako kot če bi trenirali 24 ur na dan). Zaradi tega se srčna stena sčasoma zadebeli, saj s tem pridobi večjo moč. Čeprav je ta prilagoditveni mehanizem na začetku uspešen, pa dolgoročno pripelje do tega, da je srce bolj občutljivo in tudi nagnjeno k infarktu. Zaradi povišanega pritiska pride tudi do okvar možganskega ožilja, do kapi nato lahko pride zamašitev žilic ali pa le-te zaradi slabe kvalitete stene celo počijo. Na povišan pritisk so posebej občutljive tudi žilice, ki prehranjujejo oko, vendar pa je očesna bolezen ponavadi že precej napredovana preden se pojavijo simptomi kot so dvojni vid, meglen vid ali celo nenadna izguba vida. Dolgotrajno zvišan pritisk povzroča tudi okvaro ledvičnega tkiva in v najslabšem primeru pripelje tudi do ledvične odpovedi, seveda pa ta proces traja desetletje ali več.

Vsak lahko naredi nekaj za svoje zdravje

Razumljivo je, da se je težko sprizniti s spremembo načina prehranjevalnih in gibalnih navad, predvsem če gre za osebo, ki je že v srednjih letih. Če je nekdo od otroštva navajen dobro jesti, večinoma sedeti in si tešiti žejo s kokakolo in sokovi, mu je težko vsiliti strogo dieto in telovadni režim. Vendar pa bi morala biti želja dočakati zdravo starost vsaj nekoliko motivacijska. Vsem ljudem z neurejenim pritiskom svetujemo redno telesno vadbo, zmanjšanje uporabe soli v hrani, opustitev prekomernega uživanja alkohola, opustitev kajenja ter obvladovanje stresa. Včasih, če pritisk ni preveč povišan lahko že s temi ukrepi zadovoljivo znižamo pritisk in jemanje zdravil sploh ni potrebno. Vsem ljudem, tudi tistim, ki trenutno še nimajo težav priporočamo merjenje pritiska tudi doma in ne samo pri zdravniku, saj je včasih že sam prihod v ambulantno dovoljšen razlog, da pritisk nekoliko poskoči in vrednost potem ni realna. Zdravo srce in ožilje sta temelj zdravja in dobrega počutja. Zdravniki že desetletja ponavljajo, kako pomembna je skrb zanju, vendar pa so predvsem v zahodnem svetu srčno-žilne bolezni eden od najpogostejših vzrokov smrti. Pri preprečevanju povečanja pritiska je torej res pomemben življenjski stil, saj z zdravim načinom življenja nadzorujemo večino dejavnikov tveganja. Vzemite zdravje v svoje roke – srce vam bo hvaležno!

Posvet ZSSS o vlogi sindikatov v izobraževanju

ZNANJE JE PODCENJENO

ZSSS je pred dnevi sklicala posvet o vlogi sindikatov v izobraževanju in usposabljanju delavcev. Na njem so se zbrali predstavniki domala vseh sindikatov dejavnosti v okviru ZSSS ter zunanji strokovnjaki. Ugotovili so, da je socialno partnerstvo predpogoj za kakovostno načrtovanje, programiranje in izvajanje izobraževanja vseh – tako mladih kot odraslih.

»V časih, ko je stopnja brezposelnosti visoka in zelo primanjkuje delovnih mest, je težko načrtovati izobraževanje bodisi mladih ali odraslih,« je na posvetu dejala izvršna sekretarka ZSSS Staša Pernat Lesjak, ko je govorila o vlogi, ki jo imajo sindikati v izobraževanju in usposabljanju po kolektivnih pogodbah dejavnosti. V zvezi s tem je predstavila tudi izsledke raziskave na to temo, ki jo je izvedel Inštitut za delo pri pravni fakulteti v Ljubljani. Kot je dejala Pernat Lesjakova, je nujno pogledati, koliko so določila kolektivnih pogodb o izobraževanju še aktualna, glede na razmere na trgu dela. Trenutno potekajo pogajanja o številnih novih kolektivnih po-

godbah dejavnosti, ki bi jih sindikalisti morali izkoristiti za to, da bi izobraževanje v njih dobilo bolj pomembno mesto.

O vključevanju socialnih partnerjev v nacionalni sistem izobraževanja je govoril direktor Centra RS za poklicno izobraževanje Elido Bandelj. Opozoril je, da v sedanjih kriznih časih na trgu dela v Sloveniji ni svetlih točk, ki bi nakazovale, katere panoge se bodo v bodočnosti hitreje razvijale. Zato trenutno ne vemo, v kateri smeri se bo razvijalo slovensko gospodarstvo. Ker ne poznamo potreb na trgu, je načrtovanje izobraževanja in usposabljanja mladih in odraslih izjemno oteženo. Potrebe po delavcih, ki jih izkazujejo delodajalci, načrtovanje izobraževanja samo še otežujejo. V obdobju od leta 2008 do 2012 je bilo med vsemi delavci, ki so jih delodajalci iskali na trgu, nekaj več kot 30 odstotkov delavcev z osnovnošolsko izobrazbo, 33 odstotkov s poklicno izobrazbo, 19 odstotkov s srednjo izobrazbo in od 13 do 14 odstotkov delavcev z višjo ali visoko izobrazbo oziroma magisterijem ali doktoratom znanosti. Med

Staša Pernat Lesjak je predstavila izsledke raziskave, ki jo je na temo izobraževanja delavcev izvedel Inštitut za delo pri pravni fakulteti v Ljubljani.

vsemi delavci, ki so jih potrebovali, jih je blizu 65 odstotkov imelo srednješolsko ali nižjo izobrazbo. »Če bi se prilagajali tem potrebam in na njih gradili ter načrtovali izobraževanje, ne bi dosegli zelenih rezultatov, temveč prav nasprotno,« je dejal Bandelj.

Sicer pa se pri nas, podobno kot v drugih državah Unije, poklicno izobražuje okoli 70 odstotkov mladih, skoraj vsi, ki končajo poklicne šole in gimnazije, pa se izobražujejo naprej, saj zaposlitve ne najdejo. Zato nastaja čedalje večji razkorak med potrebami našega gospodarstva, ki zaradi krize zaostaja v razvoju, ter izobraževanjem mladih, ki se izobražujejo za razvoj v bodočnosti. Opozoril je tudi, da je sedaj v Evropski uniji hit uvajanje dualnega sistema poklicnega izobraževanja, ki smo ga pri nas pred leti odpravili. Za zmanjšanje brezposelnosti mladih je po Bandeljevih besedah trenutno najboljša rešitev učenje na delovnih mestih. Teh pa pri nas nima-

Na posvetu so se zbrali predstavniki domala vseh sindikatov dejavnosti iz ZSSS.

SINDIKAT OBRTI IN PODJETNIŠTVA SLOVENIJE

OBVESTILO

V skladu s 60. členom Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo (Uradni list RS, št. 73/2008), so delodajalci, ki zaposlujejo delavce zavezani za

plačilo prispevka za usklajevanje in izvajanje Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo, za leto 2013.

Zavezance pozivamo, da prispevek v višini 2,00 na zaposlenega, nakažete Sindikatu obrti in podjetništva Slovenije, na TRR številka: 61000-3130000033, pri Delavski hranilnici Ljubljana, Miklošičeva 5, ali na TRR številka: 03100-1001709303, pri SKB d.d., Ajdovščina 4, Ljubljana, s sklicno oznako: 20-13.

Sredstva so zavezanci dolžni nakazati pri izplačilu plač za mesec november - december 2013.

Glavni odbor SOPS

Elido Bandelj: »Sedaj je v Evropski uniji hit uvajanje dualnega sistema poklicnega izobraževanja, ki smo ga pri nas pred leti odpravili.«

Goran Lukić: »Številni delodajalci danes ne cenijo izobrazbe.«

mo dovolj, saj v okviru aktivne politike zaposlovanja vanje tudi premalo vlagamo. Ob tem je poudaril, da imajo zelo pomembno vlogo pri načrtovanju in izvajanju izobraževanja tudi socialni partnerji, brez katerih ni kakovostnega izobraževanja.

Izvršni sekretar ZSSS Goran Lukić, ki je govoril o vlogi sindikatov pri izobraževanju mladih, je navedel nekaj primerov, ki kažejo, kako malo je pri nas dandanes cenjena izobrazba. Tako so na zavodu za

zaposlovanje v Lendavi pred kratkim objavili prosto delovno mesto za visoko izobraženega delavca, za opravljanje katerega so ponujali minimalno plačo.

Po drugi strani pa nekatere poklice opravlja desetkrat več študentov kot tistih, ki so se za njihovo opravljanje poklicno usposobili. V takšnih razmerah je težko promovirati izobraževanje, še zlasti, če država vidi rešitev za brezposelnost mladih v tem, da jih sili v podjetništvo. Po drugi strani pa je delodajalcev, ki dajejo kadrovske štipendije in skrbijo za kadre, v vsej Sloveniji samo nekaj deset. Takšni primeri samo dokazujejo, kako podcenjena sta izobrazba in znanje v našem gospodarstvu, ki je zaradi anomalij pri privatizaciji in tajkunskih zgodb zastalo v razvoju.

Marjan Urbanč je govoril o vlogi sindikatov pri izobraževanju odraslih. Po njegovih besedah je izobraževanje za delavce koristno, saj tako lažje ohranijo delo, hitreje pa tudi napredujejo ter dobijo večjo plačo. Podatki kažejo, da se delavci za pridobitev izobrazbe od prve do četrte stopnje izobražujejo na zahtevo in s sredstvi delodajalca, za pridobitev izobrazbe nad peto stopnjo izobrazbe pa na lastno pobudo. Seveda pa so delavci po besedah Urbanča najbolj zainteresirani za dodatno izobraževanje in usposabljanja, če jim to pomaga pridobiti ustrezno delo.

Marjan Urbanč je opozoril, da si delavci z dodatnim izobraževanjem lahko pridobijo boljše plačano delovno mesto.

Andreja Toš Zajšek je predstavila rezultate analize, ki je pokazala, da kolektivne pogodbe v vsebinskem pogledu bore malo govorijo o izobraževanju in usposabljanju. Zato bi veljalo pogajanja za nove kolektivne pogodbe izkoristiti za utrditev socialnega partnerstva na področju načrtovanja, programiranja in izvajanja izobraževanja in usposabljanja.

Tomaz Kšela

Novembra deflacija (-0,1-odstotna)

1,3-ODSTOTNA LETNA RAST CEN

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije smo novembra že tretjič letos zabeležili deflacijo; tokrat so bile cene življenjskih potrebščin v primerjavi s preteklim mesecem v povprečju nižje za 0,1 %.

Na negativno rast cen so vplivale nižje cene v skupinah sadje, naftni derivati ter telefonske in internetne storitve (v vsaki skupini za 0,1 odstotne točke). Sadje je bilo cenejše za 5,1 %, telefonske in internetne storitve za 2,1 %, goriva in maziva pa za 1,1 %.

Med pocenitvami so izstopale še nižje cene v skupinah letalski potniški promet (za 5,2 %), oprema za šport (za 4,7 %),

preproge in talne obloge (za 4,4 %) ter prenočevanje v hotelih (prav tako za 4,4 %). Na drugi strani so mesečno rast cen zvišale za 0,2 odstotne točke višje cene v podskupini oblačila (ta so se podražila za 3,0 %). Novembra so se opazneje podražili tudi rezervni deli za avtomobile (za 3,6 %).

Rast cen življenjskih potrebščin je bila v novembru 2013 na letni ravni 1,3-odstotna (prav tako 1,3-odstotna je bila tudi v oktobru 2013, v novembru 2012 pa je bila 2,3-odstotna). Povprečna 12-mesečna rast cen je bila 1,9-odstotna (v enakem obdobju prejšnje leto 2,5-odstotna).

Cene storitev so se v enem letu v povprečju zvišale za 1,7 %, cene blaga pa za 1,1 %.

V enem letu so se najopazneje dvignile cene v naslednjih skupinah: stanovanja (za 4,8 %), alkoholne pijače in tobak (za 3,0 %), hrana in brezalkoholne pijače (za 2,2 %), gostinske in nastanitvene storitve (za 1,5 %), raznovrstno blago in storitve (za 1,0 %), rekreacija in kultura (za 0,4 %) ter obleka in obutev (za 0,1 %). V povprečju nižje kot pred enim letom so bile cene v skupinah komunikacije (za 0,5 %), stanovanjska oprema (za 0,4 %) ter prevoz in izobraževanje (v vsaki za 0,3 %).

Med letnimi podražitvami so izstopale še višje cene v podskupinah finančne storitve (za 7,7 %), druge storitve v skupini prevoz (za 6,1 %), vzdrževanje in popravila vozil (5,4 %), cestni potniški prevoz (za 5,1 %), časopisi (za 4,3 %) ter letalski potniški prevoz (za 4,1 %).

Največ, približno 0,3 odstotne točke, so k znižanju letne rasti cen prispevale nižje cene naftnih derivatov. Tekoča goriva so bila cenejša za 4,7 %, pogonska goriva pa za 3,3 %.

V enem letu so se opazneje pocenili še rabljeni osebni avtomobili (za 8,0 %), telefonski in drugi aparati (za 7,3 %), snemalni mediji za sliko in zvok (za 6,2 %) ter audio-video in hi-fi oprema (za 5,8 %).

B. H.

BDP in dejanska individualna potrošnja znotraj EU

RAZLIKE SO VELIKE

Evropski statistični urad Eurostat je 12.12.2013 objavil podatke o bruto domačem proizvodu na prebivalca in dejanski individualni potrošnji na prebivalca v državah članicah EU v letu 2012. Bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca, merjen po standardih kupne moči, je bil leta 2012 v večini držav članic med 70 in 130 % povprečja EU. Najnižji je bil v Bolgariji (47 % povprečja EU), najvišji pa v Luksemburgu (263 % povprečja EU). V Sloveniji je tako kot že leto poprej znašal 84 % povprečja EU. Dejanska individualna potrošnja na prebivalca pa je v državah članicah EU znašala od 49 % evropskega povprečja v Bolgariji do 138 % povprečja v Luksemburgu, medtem ko je v Sloveniji znašala 79 % evropskega povprečja.

B. H.

Mladi in sindikati proti »novodobnemu suženjstvu«

PREKERNE OBLIKE DELA

Gibanje za dostojno delo in socialno družbo je v Domu sindikatov v Ljubljani pripravilo nacionalno konferenco na temo »Novodobno suženjstvo - prekerne oblike dela na trgu dela«. Na njej se je zbralo okoli sto mladih ljudi, med katerimi je bilo največ študentov – absolventov in diplomantov, ki iščejo zaposlitev.

Gibanju za dostojno delo in socialno družbo so konferenco pomagali organizirati sponzorji. Med njimi so bili tudi ZSSS (v okviru ZSSS kot član deluje tudi Sindikat obrti in podjetništva Slovenije – SOPS), Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije (SDPZ) iz ZSSS ter Delavska hranilnica.

Na konferenci, na kateri so govorili o vitalnih problemih in interesih mladih ljudi in celotne mlade generacije, so bili tudi predsednik in sekretar ZSSS Dušan Semolič in Milan Utrša, izvršni sekretar

ZSSS Goran Lukič in direktor Urada Republike Slovenije za mlade Peter Debeljak, ki so pozorno prisluhnili, kakšni problemi tarejo mlade in kakšne rešitve predlagajo.

Konferenco je odprl predsednik omejenega gibanja Marko Funkl. Po njegovih besedah se nadaljnjemu uvajanju prekerne oblike dela ne bo mogoče uspešno zoperstaviti, če bo vsak čepel v svojem kotu, temveč samo, če bodo sindikati, študentska organizacija in civilno družbene organizacije stopili skupaj ter se enotno uprli novodobnemu suženjstvu. Zbrane je nagovoril tudi Peter Debeljak. Opozoril je, da je v Sloveniji med brezposelnimi preko 31 tisoč mladih, ki za to niso krivi sami. Po njegovih besedah mladi ne smejo pristati na neenakopravnost na trgu dela, saj ravno to, da o njej ne govorimo, vodi v medgeneracijski konflikt.

Predsednik gibanja Marko Funkl je pozval k skupnemu nastopu sindikatov, študentske organizacije in civilno družbenih organizacij proti prekerim oblikam dela.

Na konferenci proti novodobnemu suženjstvu se je zbralo okoli sto mladih, ki vstopajo v svet dela.

Vlada sprejela zbir ukrepov za izboljšanje zaposljivosti mladih

JAMSTVO ZA MLADE

V Evropski uniji postaja eden od največjih problemov brezposelnost mladih ljudi. Zato vlade sprejemajo ukrepe, s katerimi želijo spodbuditi zaposlovanje mladih. Naša vlada je sprejela dokument oziroma zbir ukrepov imenovan »Jamstvo za mlade«, ki zajema 38 ukrepov za izboljšanje zaposlitvenih možnosti za mlade. Po novem bodo vsaki mladi osebi stari od 15 do 29 let v štirih mesecih po prijavi v evidenco brezposelnih ponudili bodisi zaposlitev ali usposabljanje na delovnem mestu, vključitev v formalno izobraževanje ali krajšo obliko institucionalnega in praktičnega izobraževanja.

Izvajanje ukrepov, ki so jih predlagala različna ministrstva (za delo, za šolstvo in šport, za kmetijstvo, za kulturo itd.), bo koordiniralo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Za izvajanje ukrepov v okviru Jamstva za mlade bodo leta 2014 namenili več kot 76 milijonov evrov, v ukrepe pa bodo vključili preko 60 tisoč mladih. Leta 2015 nameravajo v ukrepe vključiti okoli 52 tisoč mladih, za njihovo izvajanje pa bodo namenili 77 milijonov evrov. Največ pa od ukrepov pričakujejo po letu 2015, ko naj bi že prišlo do gospodarske rasti.

T. K.

Žan Menart je povedal, da so prekerne oblike dela danes edina realnost za mlade.

Romana Lapajne iz zavoda za zaposlovanje je povedala, da je zavod v letu dni opravil 360 tisoč kariernih svetovanj.

preko 92 tisoč uporabnikov. Brezposelni Aleš Žganjar pa se je vprašal, ali ni elektronski portal potuha za svetovalce, ki lahko mladim resnično pomagajo samo z osebnim svetovanjem. Njegove izkušnje kažejo, da so svetovalci na zavodu preobremenjeni in da imajo premalo časa za poglobljeno obravnavo strank. Državi pa primanjkuje sredstev za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja. Zato morajo mladi več mesecev čakati na vključitev v posamezni ukrep.

Mladi profesor Gregor Potokar pa je predstavil svoje izkušnje iz opravljanja neplačanega pripravništva. Sam ima srečo, saj so ga v kolektivu gimnazije lepo sprejeli in mu omogočili izpopolnjevanje na svojem strokovnem področju. Ponekod pa so pripravniki deklice vse.

V drugem delu konference so govorili o preknem delu. Žan Menart je dejal, da je dandanes prekerno delo edina realnost

mladih, podjetja ki ga izvajajo, pa imajo največje dobičke.

Predsednik študentske organizacije Mitja Urbanec je predstavil začasno in občasno delo študentov, ki ga večina študentov mora opravljati, saj so štipendije prenizke ali pa jih ni dovolj. Po njegovih besedah bi država morala izboljšati pogoje za osamosvajanje mladih.

Rudi Čebulj iz agencije Manpower je predstavil zaposlovanje preko agencij. Poudaril je, da morajo imeti agencijski delavci enake pogoje kot delavci tistega podjetja, v katerega so napoteni. Zato so agencijski delavci za naročnika vedno dražji od delavcev, ki jih sam zaposli. Vendar pa je pri nas za posredovanje agencijskega dela trenutno registriranih preko 200 agencij. Mnoge med njimi kršijo predpise in pravice delavcev.

Marko Tanasić iz ZSSS je spregovoril o problemih, s katerimi se pri nas srečujejo

Zgodbe delavcev migrantov, ki jih je predstavil Marko Tanasić iz ZSSS, so globoko pretresle udeležence konference.

Po besedah predsednika študentske organizacije Mitje Urbanca večina študentov ne bi mogla študirati, če ne bi začasno ali občasno delali.

delavci migranti. Resnične zgodbe o njihovem grobem izkoriščanju (prisilno celodnevno delo, plačilo 1,6 evra na uro, neplačevanje prispevkov, grobo kršenje delovnopravne zakonodaje itd.), so do dna duše pretresle mlade udeležence konference. Mnogi so se vprašali, v kakšni državi sploh živimo. Kakšna je, glede na množično kršenje delavskih pravic in pravic delavcev migrantov, njena podoba v mednarodni skupnosti?

Ker je realnost neizprosna, so mladi na koncu konference pozorno prisluhnili računovodkinji Zdenki Lenič, ki je predstavila novosti pri plačevanju prispevkov v naslednjem letu. Z natančnimi izračuni je dokazala, da se bo mladim, ki jim ne bo uspelo dobiti rednega dela, naslednje leto bolj splačalo opravljati delo s statusom »normiranega samostojnega podjetnika« kot po podjemnih ali avtorskih pogodbah.

Tomaz Kšela

ZSSS opozorila na probleme brezposelnih

OB DNEVU ČLOVEKOVIH PRAVIC

Ob mednarodnem dnevu človekovih pravic, 10. decembru, je Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) z demonstracijami pred državnim zborom opozorila na probleme brezposelnih, med katerimi je čedalje več mladih. ZSSS ob mednarodnem dnevu človekovih pravic vsako leto politike opozori, da so človekove pravice tudi delavske pravice.

Po demonstracijah so predstavniki ZSSS s predsednikom Dušanom Semoličem na čelu obiskali predsednika državnega zbora Janka Vebra in ga opozorili na probleme brezposelnih.

T. K.

ZSSS ob mednarodnem dnevu človekovih pravic vsako leto politike opozori, da so človekove pravice tudi delavske pravice.

Spremembe Zakona o delovnem času in obveznih počitkih voznikov

KATEGORIZACIJA PREKRŠKOV

Poslanci v državnem zboru so sprejeli spremembe Zakona o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev, ki je izjemno pomemben za poklicne voznike tovornih vozil in avtobusov. Največja sprememba je pri kazenskih sankcijah, saj so globe po novem za velike prekrške bistveno večje kot za manjše.

V Evropski skupnosti so že leta 1969 uvedli obvezno zapisovanje dejavnosti voznikov tovornjakov in avtobusov, saj so spoznali, da so ravno vozniki eden od najpomembnejših dejavnikov varnosti v prometu.

Leta 1985 so uvedli tahografe, ki so bili tedaj mehanske naprave za zapisovanje voznikovih aktivnosti (čas vožnje, odmori, čas počitka). Ker je prihajalo do goljufij, ki so poslabševale konkurenčni položaj prevoznikov, ki so spoštovali predpise, so 1. maja 2006 uvedli novo generacijo digitalnih tahografov, s katerimi je težje goljufati.

V Sloveniji je bil v zvezi z uvedbo digitalnih tahografov sprejet poseben Zakon o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevoznih.

Tokratne spremembe zakona so omogočile prenos smernic iz »Evropske direktive za kategorizacijo kršitev predpisov s področja časov vožnje, odmorov in počitkov poklicnih voznikov ter tahografov« v naš pravni red. Tako so sedaj tudi pri nas globe za posamezne vrste prekrškov s področja obveznih odmorov in počitkov

Na seji odbora državnega zbora za infrastrukturo in prostor so poslanci soglasno sprejeli spremembe Zakona o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev.

ter tahografov različne. Prekrški bodo dejansko sankcionirani glede na svojo težo. Za manjše prekrške bodo globe manjše, za velike prekrške pa visoke. Tako se bo tudi v Sloveniji uveljavilo pravilo iz direktive, da morajo biti kršitve kategorizirane glede na resnost in možne posledice za varnost v cestnem prometu. Takšna ureditev bo prispevala tudi k temu, da bodo poštenih prevoznikov bolj konkurenčni od nepoštenih, seveda če bo ustrezno deloval nadzor.

Zakon predpisuje tudi natančno vede-

nje evidenc delovnega časa voznikov, določa sankcije za proizvajalce tahografov in daje pristojnosti carinikom, ki bodo poslej lahko nadzirali tudi spoštovanje zakonov in predpisov na tem občutljivem področju.

Spremembe zakona so pripravili tako, da bi bil čim bolj uporaben v praksi in da ne bi povzročal nepotrebnih administrativnih del. S spremembami so odpravili tudi nejasnosti glede kazenskih sankcij, ki so bile v doslej veljavnem zakonu. Zakon je napisan tako, da bo lahko nadzor nad njegovim izvajanjem čim bolj učinkovit.

Ob pripravi zakona so se zgledovali po zakonodaji v drugih državah Evropske unije. Na Nizozemskem je najnižja kazen za voznika, ki ne spoštuje omejitve časa vožnje, 30 evrov, najvišja pa 1.677 evrov. V Nemčiji je ta razpon večji – od 30 do 7.500 evrov. Pri naših sosedih na Madžarskem je najnižja kazen za prekoračitev časa vožnje 209 evrov, najvišja pa 1.677 evrov. Pri nas se bodo kazni gibale v teh okvirih. Za vsako začeto 24-urno obdobje brez uporabe tahografa bo treba denimo odšteti 750 evrov, če kamion sploh ne bo imel tahografa pa 1.500 evrov.

Največ pa bo sedaj odvisno od nadzora, ki ga bodo izvajali tudi cariniki. Če nadzor ne bo dovolj učinkovit, so bila vsa prizadevanja v zvezi s pripravami sprememb zakona zaman.

T. K.

Boj EU proti davčnim utajam

VEČPLASTEN PROBLEM

Evropska komisija je v začetku decembra predstavila napredek, ki je bil dosežen v 12 mesecih od predstavitve akcijskega načrta za boj proti izogibanju davkom.

Zaradi davčnih utaj in izogibanja plačilu davka se v EU vsako leto izgubi več milijard javnega denarja. Posledično imajo države članice manj prihodkov, podjetja, ki davke plačujejo redno, pa se znajdejo v slabšem konkurenčnem položaju v primerjavi s podjetji, ki se davkom izogonejo. Večje breme nosijo tudi državljani v vlogi davkoplačevalcev. Gre za večplasten problem, ki zahteva rešitve na nacionalni, mednarodni in EU ravni.

Junija je Evropska komisija sprejela predlog za razširitev avtomatične izmenjave informacij med davčnimi organi EU, novembra pa nov predlog direktive o matičnih in odvisnih družbah. Začela je pogajanja z nekaterimi evropskimi državami, ki niso članice EU, da doseže večjo davčno preglednost. Med drugim je oblikovala platformo za dobro davčno upravljanje in začela razpravo o digitalnem obdavčenju. Poleg tega je z državami članicami dosegla dogovor o uvedbi novih instrumentov proti davčnim goljufijam in predlagala nov standardni obrazec za DDV za podjetja v Evropi. Izdala je tudi novo poročilo o davčni luknji v EU, ki je po njeni oceni leta 2011 znašala 193 milijard evrov. Prav tako je še naprej nadzirala državne pomoči in sprejela več zakonodajnih ukrepov za povečanje preglednosti poslovanja bank, investicijskih skladov in podjetij.

O konkretnih ukrepih za boj proti izogibanju davkom po svetu so se na mednarodni ravni dogovorili voditelji držav G20. Predvsem so bili soglasni glede avtomatične izmenjave informacij, ki naj bi postala osnova sodelovanja med davčnimi organi, ter potrdili akcijski načrt OECD glede zmanjševanja davčne osnove in preusmeritve dobička. Oba predloga sta v skladu s politiko EU proti izogibanju davkom.

B. H.

Malo za šalo

Češnje

»Koliko kilogramov češenj obrodi drevo?«

»To je odvisno od marsičesa.«

»Na primer?«

»Koliko otrok živi v soseski.«

Kulturni kotiček

Piše: Roman Končar

Vse slabo se v sebi samem slej ko prej – izniči ... Drži, kot pribito ...

Starejši, ko je človek, izkušenejši naj bi bil. In verjetno tudi je. Vprašanje je le, koliko in kaj se izkušeni nauči. In, predvsem, koliko in kaj od naučenega potem tudi vsakodnevno – udejanja. Papir prenese vse. Besede so – besede. Zelo verjetno pa bo še kako držalo, da štejejo tudi, če že ne predvsem – dejanja. Tisoče dobrih želja bolj »malo nuca«, če ostanejo le – želje.

Dejanja so tista, ki naredijo neskončno več, kot vse obljube in vse dobre želje in vsa teoretična hotenja.

Letošnje leto, pravkar iztekajoče se, je bilo – kakršno je pač bilo. »Jamrati« ne gre pretirano, ker ne bo prav nič pomagalo. Ven iz sebe dati, kar me tare in teži, pa tudi nekako ni primerno, vsaj ne na tem mestu. Kaj pa so/ste ljudje krivi, če se meni dogaja, kar se mi pač dogaja. Nič! Absolutno – nič! Bom že moral sam oditi globoko vase in se dodobra izprašati kaj delam narobe, da mi gredo določene zadeve – narobe. Ni druge. Človek na koncu vedno ostane – hja, nekako sam. Sam s seboj in s svojimi mislimi, vizijami, načrti, analizami, preišljevanji, tuhtanji zakaj je temu tako in ne drugače... Prav je tako. Ena največjih vrlin človekovih je, če je sposoben pogovora sam s seboj. Odkritega, iskrenega, poglobljenega pogovora o sebi. Takrat, ko to dosežeš, si nekako prijazno prisiljen poiskati odgovore na vsa, še tako neprijetna vprašanja. Odgovori so, praviloma, odrešujoči. Sproščujoči. Pomirjajoči. Ko se enkrat soočiš sam s seboj in z vsem, kar te definira, postanejo tudi tiste, neprijetne reči – sprejemljivo »normalne«. Preprosto razumne in celo razumljive. In življenje samo postane – znosnejše.

Predbožično prednovoletna »nori« je letos nastopila prej, kot običajno. Kot bi ne bilo ne krize, ne recesije, ne nikakršnega pomanjkanja. Tako se obnašajo vsaj trgovci, ki so s svojimi »u iber« akcijami začeli že mesec dni nazaj.

Ljudje pa hodimo naokoli in gledamo in si grizemo vse, kar si lahko pogrizemo, ker vidimo vse lépo in najlepše, kupiti pa nekako ne moremo. Vsaj ne s tako lahkotnostjo, kot smo to počeli še nekaj let nazaj.

Ja, to je en del naše, žal, ne preveč vesele stvarnosti. Je pa še oni, drugi del, ki je očem skrit in je umeščen v polje duše in srca. Jaz verjamem, tako naivno verjamem vanj, da sem v očeh prenekaterega in prenekateri pravi, pravcati – butelj. Pa mi je malo mar. Res mi je. Malo mar. Jaz vsemu navkljub še naivno verjamem v – dobro, ki ga trosim med ljudi. V dobra dela, narejena iz veselja in iz človeške ljubezni do sočloveka. V dobra dela, narejena absolutno brezplačno, že zategadelj brezplačno, ker se tovrstnih dobrih del pač nikoli in nikdar plačati – ne da.

Eno od prelomnih spoznanj, do katerih sem se dokopal v svojem, ne predolgem, življenju je, da je veselje in je radost v dajanju, ne v sprejemanju.

In ko gledam tik ob sebi človeka, ki ga imam celo nepopisno rad, kako tega v 48-ih letih bivanja na planetu Zemlja ni doumel, sem žalosten zanj in se mi smili. Ta »moj ljubljeni« človek.

In si zadam nalogo, oziroma cilj: vse svoje delo in delovanje, vso svojo strpnost in znanje, vsa svoja prizadevanja bom v letu, ki prihaja, usmeril v permanentne poskuse »odpiranja oči in srca« temu človeku. Ker to prepoznavam kot vrednoto. Ker to delovanje prepoznavam kot smiselno in človeško, kot toplo in požrtvovalno, kot ljubezni polno.

Ja, prav to bo moje letošnje božično darilo temu 48-letnemu homo sapiensu, katerega je Mati Narava na žalost prikrajšala za dobroto sobivanja v smislu poklonov in brezprizivnih žrtvovanj celo, za nekoga, ki ti pomeni skorajda vse na svetu.

Taka darila enostavno – ljubim. Ker nimajo cene, a imajo neprecenljivo vrednost. Ker niso obešena »na veliki zvon«, ampak so tiha, mirna in nevsiljiva. Ker ne trajajo le tisti magični praznični hip, ampak so vseskozi tu, na dosegu vseh čutil.

Ja, točno to darilo bom letos podaril moji ljubljeni osebi, 48-letni.

Vam, spoštovane in spoštovani vseh narodnosti in vseh svetovnih nazorov in vseh političnih prepričanj in vseh treh spolov, vam, vsem skupaj, pa priporočam, da me posnemate. Boste videli, rezultati bodo navdušujoče frapantni. Sicer ne takojšnji, ampak zato toliko bolj radostni in globoko začuteno občuteni. Verjemite.

Pa na zdravje malo bolj popazite, ljudje. Če zaradi drugih ne, zaradi vas samih. Boste dlje uživali vse, kar vam bo nudilo užitke.

Kanček sreče vam pa tudi iz srca privoščim. Prav pride, tu pa tam. Sreča, namreč.

Bog vas živi na tem svet, mnogo, mnogo, mnogo let! Ne le prihodnjega!

IZRAČUN AKONTACIJE DOHODNINE OD DOHODKA IZ ZAPOSLOTITVE

DAVČNE OLAJŠAVE

1. Splošna olajšava

Višina skupne splošne olajšave je odvisna od višine skupnega dohodka v letu 2013:

Če znaša skupni bruto dohodek v evrih/mesečno		znaša splošna olajšava v evrih/mesečno
nad	do	
0,00	905,53	543,32
905,53	1.047,57	368,22
1.047,57		275,22

2. Osebnostne olajšave

v evrih/mesečno

invalidu s 100% telesno okvaro	1.471,57
po dopolnjenemu 65. letu starosti	118,45
olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	234,92
posebna olajšava za rezidenta, čezmejnega delovnega migranta	631,38
posebna olajšava za rezidenta, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta	206,42
za prvega otroka in za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana	203,08

za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego	735,83
za drugega vzdrževanega otroka	220,77
za tretjega vzdrževanega otroka	368,21
za četrtega vzdrževanega otroka	515,65
za petega vzdrževanega otroka	663,09

• za vse nadaljnje vzdrževane otroke se olajšava glede na višino za predhodnega vzdrževanega otroka poveča za 147,44 evra

DOHODNINSKA LESTVICA

Akontacija dohodnine od dohodka iz zaposlitve, ki ga izplača glavni delodajalec, se za leto 2013 izračuna na podlagi Pravilnika o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2013 (Uradni list RS, št. 102/2012):

Če znaša neto davčna osnova v evrih/mesečno		znaša dohodnina v evrih/mesečno	
nad	do		
0,00	668,44	16 %	
668,44	1.580,02	106,95 + 27 %	nad 668,44
1.580,02	5.908,93	353,08 + 41 %	nad 1.580,02
5.908,93		2.127,93 + 50 %	nad 5.908,93

SINDIKALNA LISTA - DECEMBER 2013

1. Dnevnice :

1.1. Dnevnice za drobno gospodarstvo

(od 01. 12. 2010 naprej):

- cela dnevnicca, nad 12 do vključno 24 ur	15,02 €
- polovična dnevnicca, nad 8 do 12 ur	7,51 €
- znižana dnevnicca, 6 do 8 ur	5,26 €

1.2. Dnevnice za obrt in podjetništvo

(od 01. 07. 2010 naprej):

- cela dnevnicca, nad 12 do vključno 24 ur	17,00 €
- polovična dnevnicca, nad 8 do 12 ur	8,50 €
- znižana dnevnicca, 6 do 8 ur	6,20 €

2. Kilometrina:

Za prevoz na službenem potovanju z lastnim prevoznim sredstvom znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer:

0,37 €

3. Nadomestilo za ločeno življenje:

- po KP za obrt in podjetništvo ter po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva	334,00 €
---	----------

4. Prenočevanje:

Stroške prenočevanja dobi delavec povrnjene v višini zneska na predloženem računu.

5. Regres za prehrano (za dan prisotnosti na delu):

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 01. 2012 naprej)	4,90 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej) najmanj	3,56 €

6. Prevoz na delo in z dela:

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 07. 2010 naprej):
v višini 100% cene javnega prevoza

Če ni možnosti javnega prevoza, znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer (od 01. 07. 2010 naprej):	0,18 €
--	--------

- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej): v višini 65% cene javnega prevoza.

Če ni možnosti javnega prevoza, znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer (od 01. 12. 2010 naprej): 0,15 €

7. Nagrade dijakom in študentom na praktičnem usposabljanju:

letnik	dijak	študent
prvi	90,00 €	170,00 €
drugi	120,00 €	170,00 €
tretji in četrti	150,00 €	170,00 €

Nagrade ne izključujejo štipendij.

8. Jubilejne nagrade:

- po KP za obrt in podjetništvo ter KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva:	
- za deset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	601,62 €
- za dvajset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	902,44 €
- za trideset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu	1.203,29 €

9. Odpravnina ob upokojitvi:

- po KP za obrt in podjetništvo ter KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (oziroma v višini dveh povprečnih mesečnih plač delavca za pretekle tri mesece, če je to zanj ugodnejše)	3.008,12 €
---	------------

10. Solidarnostna pomoč:

1.504,11 €

11. Regres za letni dopust:

- po KP za obrt in podjetništvo najmanj	791,50 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva najmanj največ	791,50 € 1.046,70 €

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je znašala povprečna mesečna plača na zaposleno osebo v podjetjih in drugih organizacijah v Sloveniji v **septembru 2013** bruto **1.495,28 €** oziroma neto **983,30 €**, za obdobje **VII. - IX.** pa bruto **1.504,06 €** oziroma neto **987,90 €**.

Sindikati obrti in podjetništva Slovenije
Martin Muršič, generalni sekretar

PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI ZA OBRT IN PODJETNIŠTVO

Skladno s 37. členom Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo (Ur. l. RS št. 73/2008, 55/2010, 100/2011 in 99/2012), znaša najnižja osnovna plača od **1. januarja 2013 naprej**:

I. tarifni razred	561,38 €
II. tarifni razred	583,62 €
III. tarifni razred	630,30 €
IV. tarifni razred	644,76 €
V. tarifni razred	683,66 €
VI. tarifni razred	783,72 €
VII. tarifni razred	917,12 €
VIII. tarifni razred	1.028,28 €

* Ker je povprečna letna inflacija v obdobju januar–december 2012 v primerjavi z obdobjem januar–december 2011 presegla 0,5%, so se najnižje osnovne plače po tej kolektivni pogodbi in osnovne plače delavcev za leto 2012, za mesec januar 2013 in naprej povečale za dejansko povprečno letno inflacijo, za 2,6% (vir: SURS).

PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI MED DELAVCI IN DRUŽBAMI DROBNEGA GOSPODARSTVA

Skladno s Tarifno prilogo Kolektivne pogodbe med delavci in družbami

drobnega gospodarstva (Ur. list RS, št. 94/2010) znaša izhodiščna plača od **1. februarja 2013 naprej** najmanj:

I. tarifni razred	546,43 €
II. tarifni razred	622,94 €
III. tarifni razred	699,41 €
IV. tarifni razred	786,85 €
V. tarifni razred	879,74 €
VI. tarifni razred	1.049,14 €
VII. tarifni razred	1.191,21 €
VIII. tarifni razred	1.420,70 €
IX. tarifni razred	1.704,84 €

*Najnižje osnovne plače po tej KP se v mesecu februarju tekočega koledarskega leta povečajo v višini povprečne letne stopnje rasti cen življenjskih potrebščin preteklega leta glede na predpreteklo leto v RS, v skladu z objavo Statističnega urada RS (SURS).

V obih razpredelnih navedenim zneskom je treba prišteti dodatek na skupno delovno dobo (0,5 odstotka za vsako leto delovne dobe), in morebitne dodatke zaradi naporov in težkih pogojev dela.

MINIMALNA PLAČA: Minimalna plača za zaposlenega, ki dela polni delovni čas, je od **1. januarja 2013 naprej** določena v višini bruto **783,66 €**.

ZAJAMČENA PLAČA: Po sklepu Vlade republike Slovenije znaša zajamčena plača od **1. avgusta 2006 naprej** bruto **237,73 €**.

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

Glavni odbor, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/434 12 69, faks: 01/434 13 11, e-naslov: sops@siol.net

DEL DOHODNINE NAMENITE SINDIKATU!

Vsak davčni zavezanec, ki plača dohodnino, lahko delček te dohodnine (do 0,5 odstotka) nameni namesto v državno blagajno za financiranje različnih humanitarnih, kulturnih in drugih splošno koristnih društev, organizacij in sindikatov. Za to mora samo izpolniti poseben obrazec »Zahteva za namenitev dohodnine za donacijo« in ga poslati na naslov **Davčna uprava RS, p. p. 107, Davčna ulica 1, 1001 Ljubljana**, ali na svojo davčno izpostavo.

DONACIJA VAS NIČ NE STANE!

Vsi, ki se boste odločili nameniti del dohodnine Sindikatu obrti in podjetništva Slovenije, nam sporočite vaš naslov na tel. št.: **01/43 41 269** ali na e-naslov: **sops@siol.net** in poslali vam bomo že izpolnjen obrazec, ki ga morate le še podpisati in poslati na omenjeni naslov davčne uprave.

V sindikatu bomo ta sredstva namenili za solidarnostne pomoči delavcem, ki živijo v težkih socialnih razmerah ali pa so utrpeli posledice elementarne nesreče.

Za vašo donacijo se vam v imenu delavcev že vnaprej zahvaljujemo!

OBVESTILO

MIRNO REŠEVANJE SPOROV V OBRTI IN PODJETNIŠTVU

Delodajalce, ki opravljajo obrtno dejavnost in obrti podobne dejavnosti in druge delodajalce, ki so člani Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije – GIZ, ter pri njih zaposlene delavce vabimo, da se v primeru medsebojnih individualnih in kolektivnih sporov, preden izbere te drago, dolgotrajno in negotovo rešitev na sodišču, poslužite mirnega reševanja sporov s posredovanjem ali arbitražo, ki vam ga zagotavljata:

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije in Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije – GIZ.

Za podrobnejše informacije se obrnite na:

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije
Glavni odbor, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/434 12 69, faks: 01/434 13 11
e-naslov: sops@siol.net

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

Glavni odbor, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/434 12 69, faks: 01/434 13 11, e-naslov: sops@siol.net

DELAVCI V OBRTI IN PODJETNIŠTVU POSTANITE ČLANI SINDIKATA!

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije - SOPS je edina interesna organizacija delavcev v obrti in podjetništvu, ki je podpisnik obeh kolektivnih pogodb (Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo in Kolektivne pogodbe za drobno gospodarstvo), ki urejajo vaše plače in nadomestila: regres za dopust, regres za malico, povračila stroškov prevoza na delo in iz dela, višino dnevnic, kilometrino, terenski dodatek, solidarnostne pomoči, jubilejne nagrade itd. ter ostale pravice iz dela, vključno z dopustom.

Da boste lahko vplivali na svoj materialni in socialni položaj, vas vabimo, da se nam pridružite!

Člani sindikata imajo zagotovljeno brezplačno pravno pomoč pri uveljavljanju njihovih pravic iz delovnega razmerja in mirno reševanje sporov iz delovnega razmerja ali iz statusa samozaposlenosti, s pomočjo mediacije ali arbitraže.

SKUPAJ BOMO MOČNEJŠI!

Za podrobnejše informacije o včlanitvi v Sindikat obrti in podjetništva in njegovem delovanju se obrnite na območno organizacijo sindikata, ki vam je najbližja:

Osrednjeslovenska območna organizacija

Parmova ulica 51, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/ 300 01 00
Faks: 01/ 300 01 07
E-naslov: obm.lj@zsss-sindikati.si

Območna organizacija Savinjska

Gledališka 2, 3000 Celje
Tel.: 03/ 425 57 00
Faks: 03/ 425 57 15
E-naslov: mojca.stropnik@sindikati-zsss.si

Šaleško-savinjski sindikati

Prešernova cesta 1, 3320 Velenje
Tel.: 03/ 898-27-50, 03 / 898-27-51
Faks: 03/ 898-27-61, GSM: 041/ 738-141
E-naslov: salesko.savinjski.sindikati@gmail.com

Območna organizacija Gorenjska

Poštna ulica 4, 4000 Kranj
Tel.: 04/ 201 78 50
Faks: 04/ 201 78 55
E-naslov: danica.mohoric@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Pomurje

Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota
Tel.: 02/ 522 37 40
Faks: 02/ 522 37 45
E-naslov: joze.turkl@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Spodnje Podravje

Čučkova ulica 1, 2250 Ptuj
Tel.: 02/ 771 67 11
Faks: 02/ 771 67 15
E-naslov: zvonka.kolednik@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Primorska in Notranjska

Partizanska 15, 6210 Sežana
Tel.: 05/ 730 23 50
Faks: 05/ 734 41 99
E-naslov: bojan.kramar@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Podravje in Koroška

Neratova ulica 4, 2000 Maribor
Tel.: 02/ 234 83 02
Faks: 02/ 234 83 13
E-naslov: breda.crncec@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Dolenjska, Bela krajina in Posavje

Cvelbarjeva 3, 8000 Novo mesto
Tel.: 07/ 337 58 10
Faks: 07/ 337 58 21
E-naslov: oodbkp@sindikati-zsss.si

ŠTUDIJSKI OBISK V CELOVCU – PROJEKT DIALOGES

